

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2016. gada 10. novembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība — Policijas un tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās — Eiropas apcietināšanas orderis — Pamatlēmums 2002/584/TI — 1. panta 1. punkts — “Tiesas nolēmuma” jēdziens — 6. panta 1. punkts — “Izsniegšanas tiesu iestādes” jēdziens — Eiropas apcietināšanas orderis, ko Lietuvas Republikas Tieslietu ministrija ir izsniegusi brīvības atņemšanas soda izpildei

Lietā C-477/16 PPU

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *rechtbank Amsterdam* (Amsterdamas tiesa, Nīderlande) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2016. gada 2. septembrī un kas Tiesā reģistrēts tajā pašā dienā, tiesvedībā par Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, kurš izsniegts attiecībā uz

Ruslanas Kovalkovas .

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], tiesneši E. Juhāss [*E. Juhász*], K. Vajda [*C. Vajda*], K. Jirimēe [*K. Jürimäe*] (referente) un K. Likurģs [*C. Lycourgos*],

ģenerālvokāts M. Kampos Sančess-Bordona [*M. Campos Sánchez-Bordona*],

sekretāre M. Ferreira [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklausišanas pieņemto lēmumu atteikties no tiesvedības rakstveida daļas atbilstoši Reglamenta 111. pantam un 2016. gada 5. oktobra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- Nīderlandes valdības vārdā – K. Bulterman, H. Stergiou un B. Koopman, pārstāves,
- Vācijas valdības vārdā – T. Henze, M. Hellmann, J. Möller un R. Riegel, pārstāvji,
- Grieķijas valdības vārdā – E. Tsaousi, pārstāve,
- Somijas valdības vārdā – S. Hartikainen, pārstāvis,
- Zviedrijas valdības vārdā – A. Falk, C. Meyer-Seitz, U. Persson, N. Otte Widgren, H. Shev un F. Bergius, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – R. Troosters un S. Grünheid, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – holandiešu.

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2016. gada 19. oktobra tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 2002. gada 13. jūnija Pamatlēmuma 2002/584/TI par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm (OV 2002, L 190, 1. lpp.), kas grozīts ar Padomes 2009. gada 26. februāra Pamatlēmumu 2009/299/TI (OV 2009, L 81, 24. lpp.; turpmāk tekstā – “Pamatlēmums 2002/584”), 1. panta 1. punktu un 6. panta 1. punktu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tāda Eiropas apcietināšanas ordera izpildi Nīderlandē, kuru Lietuvas Republikas Tieslietu ministrija (turpmāk tekstā – “Lietuvas Tieslietu ministrija”) ir izsniegusi attiecībā uz *Ruslanas Kovalkovas* brīvības atņemšanas soda izpildei Lietuvā.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Pamatlēmuma preambulas 5.–9. apsvērums ir formulēti šādi:
 - “(5) Eiropas Savienībai nospraustais mērķis kļūt par brīvības, drošības un tiesiskuma telpu liek atcelt izdošanu starp dalībvalstīm un to aizstāt ar nodošanas sistēmu starp tiesu iestādēm. Ieviešot jaunu, vienkāršotu sistēmu, saskaņā ar kuru notiesātas vai aizdomās turētas personas nodod sodu izpildei vai kriminālvajāšanai, būs iespējams izvairīties no sarežģītības un iespējamās kavēšanās, kas piemīt pastāvošajām izdošanas procedūrām. Tradicionālās sadarbības attiecības, kas līdz šim pārsvarā pastāvēja starp dalībvalstīm, ir jāaizvieto ar sistēmu, kura brīvības, drošības un tiesiskuma telpā paredz brīvu tiesu nolēmumu apriti krimināllietās un kas attiecas gan uz procesuālajiem, gan uz galīgajiem nolēmumiem.
 - (6) Eiropas apcietināšanas orderis, kuru paredz šis pamatlēmums, ir pirmais konkrētais pasākums, ar kuru krimināltiesību jomā īsteno savstarpējas atzišanas principu, kuru Eiropadome raksturojusi kā tiesu iestāžu sadarbības “stūrakmeni”.
 - (7) Tā kā, darbojoties vienpusēji, dalībvalstis nespēj pilnībā sasniegt mērķi aizvietot daudzpusējo izdošanas sistēmu, kuras pamatā ir 1957. gada 13. decembra Eiropas Konvencija par izdošanu, un šis mērķis tā apjoma un rezultātu dēļ ir vieglāk sasniedzams Savienības līmenī, tad Padome var noteikt pasākumus saskaņā ar subsidiaritātes principu, kā noteikts [LES] 2. pantā un [EKL] 5. pantā [..]. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionālītātes principu šis pamatlēmums nepārsniedz to, kas ir vajadzīgs šā mērķa sasniegšanai.
 - (8) Nolēmumiem par Eiropas apcietināšanas ordera izpildi ir jābūt pakļautiem pietiekamai kontrolei, kas nozīmē, ka dalībvalsts tiesas iestādei, kurā pieprasītā persona ir apcietināta, būs jāpieņem lēmums par tās nodošanu.
 - (9) Centrālo iestāžu loma Eiropas apcietināšanas ordera izpildē nepārsniedz praktisku un administratīvu atbalstu.”

- 4 Pamatlēmuma 1. pantā “Eiropas apcietināšanas ordera definīcija un pienākums to izpildīt” ir noteikts:
- “1. Eiropas apcietināšanas orderis ir tiesas nolēmums, ko izsniedz dalībvalsts, lai cita dalībvalsts apcietinātu un nodotu pieprasīto personu kriminālvajāšanas veikšanai vai lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu, vai arī lai piemērotu ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli.
2. Dalībvalstis izpilda ikvienu Eiropas apcietināšanas orderi, pamatojoties uz savstarpējas atzišanas principu un saskaņā ar šī pamatlēmuma noteikumiem.
- [..]”
- 5 Pamatlēmuma 3., 4. un 4.a pantā ir uzskaitīti Eiropas apcietināšanas ordera obligātas un fakultatīvas neizpildes pamati. Šā pamatlēmuma 5. pantā paredzētas garantijas, kas izsniegšanas dalībvalstij jāsniedz īpašos gadījumos.
- 6 Pamatlēmuma 6. pantā “Kompetento tiesu iestāžu noteikšana” ir noteikts:
- “1. Izsniegšanas tiesu iestāde ir izsniegšanas dalībvalsts tiesu iestāde, kas ir kompetenta izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi, pamatojoties uz šīs valsts tiesību aktiem.
2. Izpildes tiesu iestāde ir izpildes dalībvalsts tiesu iestāde, kas ir kompetenta izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, pamatojoties uz šīs valsts tiesību aktiem.
3. Katra dalībvalsts informē Padomes ģenerālsēkretariātu par kompetento iestādi saskaņā ar tās tiesību aktiem.”
- 7 Pamatlēmuma 7. pantā “Centrālās iestādes iesaistīšana” ir paredzēts:
- “1. Katra dalībvalsts var izraudzīties centrālo iestādi vai, ja tās tiesību sistēma to pieļauj, vairākas centrālās iestādes, kas palīdz kompetentajām tiesu iestādēm.
2. Dalībvalsts var, ja tas ir vajadzīgs tās tiesu sistēmas organizācijas dēļ, paredzēt centrālajai iestādei (centrālajām iestādēm) atbildību par Eiropas apcietināšanas orderu administratīvu pārsūtīšanu un saņemšanu, kā arī par citu oficiālu saraksti, kas uz to (tām) attiecas.
- Dalībvalsts, kas vēlas izmantot šajā pantā minētās iespējas, Padomes ģenerālsēkretariātam paziņo informāciju, kas attiecas uz izraudzīto centrālo iestādi vai centrālajām iestādēm. Šīs norādes ir saistošas visām izsniegšanas dalībvalsts iestādēm.”

Nīderlandes tiesības

- 8 Ar *Overleveringswet* (Likums par nodošanu) Nīderlandes tiesībās tiek transponēts Pamatlēmums. Šī likuma 1. pants formulēts šādi:
- “Šajā likumā:
- [..]
- b. Eiropas apcietināšanas orderis: Eiropas Savienības dalībvalsts tiesu iestādes rakstveida lēmums, lai citas dalībvalsts tiesu iestāde apcietinātu un nodotu kādu personu;
- [..]

- i. izsniegšanas tiesu iestāde: Eiropas Savienības dalībvalsts tiesu iestāde, kura atbilstoši šīs valsts tiesību aktiem ir kompetenta izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi;

[..].”

- 9 Likuma par nodošanu 5. pantā ir noteikts:

“Nodošanu veic vienīgi citu Eiropas Savienības dalībvalstu tiesu iestādēm un atbilstoši šī likuma vai saskaņā ar to noteiktajām tiesību normām.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi.

- 10 2012. gada 13. februārī *Jonavos apylinkės teismas* (Jonavas apriņķa tiesa, Lietuva) Lietuvas pilsonim *R. Kovalkovas* piesprieda brīvības atņemšanas sodu uz četriem gadiem un sešiem mēnešiem par smagu miesas bojājumu nodarīšanu. 2013. gada augustā Lietuvas Republikas Tieslietu ministrija attiecībā uz *R. Kovalkovas* izsniedza Eiropas apcietināšanas orderi, lai Lietuvā izpildītu šī soda atlikušo daļu, proti, brīvības atņemšanu uz trīs gadiem vienpadsmit mēnešiem un piecām dienām.
- 11 *Rechtbank Amsterdam* (Amsterdamas tiesa, Nīderlande) kā šī Eiropas apcietināšanas ordera izpildes tiesu iestādē tika ierosināts process, lai *R. Kovalkovas* apcietinātu un nodotu Lietuvas iestādēm.
- 12 Ņemot vērā Padomes 2007. gada 14. decembra novērtējuma ziņojumā par valstu praksi saistībā ar Eiropas apcietināšanas orderi (Novērtējuma ziņojums par ceturto savstarpējās novērtēšanas kārtu – “Praktiskā Eiropas Apcietināšanas ordera un atbilstošo nodošanas procedūru starp dalībvalstīm piemērošana”: Ziņojums par Lietuvu (12399/2/07 REV 2)) ietverto informāciju, iesniedzējtiesai ir šaubas par to, vai Eiropas apcietināšanas orderis, kuru ir izsniegusi tāda iestāde kā Lietuvas Tieslietu ministrija, var tikt uzskatīts par tādu, ko izsniegusi “tiesu iestāde” Pamatlēmuma 6. panta 1. punkta izpratnē, un vai līdz ar to šis Eiropas apcietināšanas orderis ir “tiesas nolēmums” Pamatlēmuma 1. panta 1. punkta izpratnē.
- 13 Šajā ziņā šī tiesa nav pārliecināta, vai jēdzieni “tiesu iestāde” un “tiesas nolēmums” Pamatlēmuma izpratnē ir jāinterpretē kā autonomi Savienības tiesību jēdzieni vai arī dalībvalstis var brīvi noteikt to nozīmi un tvērumu.
- 14 Gadījumā, ja uz šiem jēdzieniem attiektos dalībvalstu valsts tiesības, iesniedzējtiesa uzskata, ka, ņemot vērā it īpaši Pamatlēmuma preambulas 5., 6. un 9. apsvērumu, varētu pastāvēt šaubas par Lietuvas Republikas izveles izraudzīties Lietuvas Tieslietu ministriju kā “izsniegšanas tiesu iestādi” Pamatlēmuma 6. panta 1. punkta izpratnē atbilstību Pamatlēmumam, it īpaši, ciktāl šāda izvēle būtu pretrunā tā mērķim “depolitizēt” izdošanas procedūras.
- 15 Gadījumā, ja šie jēdzieni tiktu uzskatīti par autonomiem Savienības tiesību jēdzieniem, iesniedzējtiesa, kura atsaucas uz 2016. gada 1. jūnija sprieduma *Bob Dogi* (C-241/15, EU:C:2016:385) 56. punktu, uzskata, ka šie paši jēdzieni paredz, ka Eiropas apcietināšanas orderis ir jāizsniedz iestādei, kurai ir tāds statuss un kompetence, kas tai ļauj Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanas stadijā nodrošināt pietiekamu tiesas aizsardzību. Ņemot vērā savstarpējās atzīšanas principu, uz kuru ir balstīts Pamatlēmums, tā uzskata, ka principā ir izslēgts, ka Eiropas apcietināšanas orderi varētu izsniegt dalībvalsts ministrija. Šajā ziņā nebūtu nozīmes tam, ka Eiropas apcietināšanas orderis ir balstīts uz šīs dalībvalsts tiesas nolēmumu.
- 16 Iesniedzējtiesa uzskata, ka ministrijas izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis varētu tikt atzīts par “tiesu iestādes” Pamatlēmuma 6. panta 1. punkta izpratnē izsniegtu, ja tā izsniegšana notiktu vienīgi pēc notiesājošo spriedumu pasludinājušās tiesas lūguma un izpildot šīs tiesas – kura ir uzskatījusi par atbilstošu Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanu – lēmumu.

17 Šādos apstākļos *rechtbank Amsterdam* (Amsterdamas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādos prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai jēdzieni “tiesu iestāde”, kā noteikts Pamatlēmuma [...] 6. panta 1. punktā, un “tiesas nolēmums”, kā noteikts Pamatlēmuma [...] 1. panta 1. punktā, ir autonomi Savienības tiesību jēdzieni?
- 2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša: atbilstoši kādiem kritērijiem var tikt noteikts, vai izsniegšanas dalībvalsts iestāde ir šāda “tiesu iestāde” un vai tādējādi tās izdots Eiropas apcietināšanas orderis ir šāds “tiesas nolēmums”?
- 3) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša: vai Lietuvas [...] Tieslietu ministrija ietilpst jēdzienā “tiesu iestāde”, kā paredzēts Pamatlēmuma [...] 6. panta 1. punktā, un vai šīs iestādes izdots Eiropas apcietināšanas orderis tādējādi ir “tiesas nolēmums” [...] 1. panta 1. punkta izpratnē?
- 4) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noraidoša: vai Lietuvas [...] Tieslietu ministrijas noteikšana par izsniegšanas tiesu iestādi atbilst Savienības tiesībām?”

Par steidzamības tiesvedību

- 18 Iesniedzējtiesa ir lūgusi šim lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu piemērot Tiesas Reglamenta 107. pantā paredzēto steidzamības tiesvedību.
- 19 Šī lūguma pamatojumam tā tostarp norāda, ka *R. Kovalkovas* šobrīd ir atņemta brīvība, gaidot viņa faktisko nodošanu Lietuvas iestādēm.
- 20 Pirmkārt, ir jānorāda, ka šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz Pamatlēmuma, uz ko attiecas LESD trešās daļas V sadaļa par brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, interpretāciju. Tādējādi attiecībā uz to var tikt piemērota steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība.
- 21 Otrkārt, saskaņā ar Tiesas judikatūru jāņem vērā ir apstāklis, ka pamatlietā attiecīgajai personai ir atņemta brīvība un ka tās turēšana apcietinājumā ir atkarīga no pamatlietas atrisinājuma (spriedums, 2015. gada 16. jūlijs, *Lanigan*, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 24. punkts). Apcietinājums, kas ir piemērots *R. Kovalkovas*, atbilstoši iesniedzējtiesas sniegtajiem paskaidrojumiem tika noteikts saistībā ar pret viņu izdotā Eiropas apcietināšanas ordera izpildi.
- 22 Šādos apstākļos pēc tiesneša referenta priekšlikuma, uzklaušījusi ģenerālvokātu, Tiesas ceturtā palāta 2016. gada 12. septembrī nolēma apmierināt iesniedzējtiesas pieteikumu par steidzamības tiesvedības piemērošanu šim lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu.
- 23 Turklāt, piemērojot Reglamenta 111. pantu, tā nolēma atteikties no Reglamenta 109. panta 2. punktā minētās tiesvedības rakstveida daļas.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo, otro un trešo jautājumu

- 24 Ar savu pirmo, otro un trešo jautājumu, kuri jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Pamatlēmuma 6. panta 1. punktā paredzētais jēdziens “tiesu iestāde” ir autonomi Savienības tiesību jēdziens un vai šis 6. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka uz tādu izpildvaras iestādi kā Lietuvas Tieslietu ministrija attiecas “izsniegšanas tiesu iestādes” jēdziens šīs tiesību normas izpratnē un tādējādi Eiropas apcietināšanas orderis, ko tā ir izsniegusi, lai izpildītu spriedumu, ar kuru piespriests brīvības atņemšanas sods, var tikt uzskatīts par “tiesas nolēmumu” Pamatlēmuma 1. panta 1. punkta izpratnē.

- 25 Vispirms ir jāatgādina, ka Pamatlēmuma mērķis – kā it īpaši izriet no tā 1. panta 1. un 2. punkta, kā arī no tā preambulas 5. un 7. apsvēruma – ir aizstāt daudzpusējo izdošanas sistēmu, kas balstīta uz 1957. gada 13. decembra Eiropas Konvenciju par izdošanu, ar nodošanas sistēmu starp tiesu iestādēm, saskaņā ar kuru notiesātas vai aizdomās turētas personas nodod spriedumu izpildei vai kriminālvajāšanas veikšanai, un šī pēdējā minētā sistēma ir balstīta uz savstarpējas atzīšanas principu (spriedums, 2016. gada 5. aprīlis, *Aranyosi* un *Căldăraru*, C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 75. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 26 Tādējādi ar šo pamatlēmumu, ieviešot jaunu, vienkāršotu un iedarbīgāku par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu notiesāto vai aizdomās turēto personu nodošanas sistēmu, tiek mēģināts atvieglot un paātrināt tiesu sadarbību, lai veicinātu Savienībai noteiktā mērķa sasniegšanu – kļūt par brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, pamatojoties uz augstu dalībvalstu savstarpējo uzticību, kurai jāpastāv starp tām (spriedums, 2016. gada 5. aprīlis, *Aranyosi* un *Căldăraru*, C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 76. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 27 Gan savstarpējas uzticēšanās starp dalībvalstīm principam, gan arī savstarpējās atzīšanas principam Savienības tiesībās ir fundamentāla nozīme, jo tie ļauj izveidot un uzturēt telpu bez iekšējām robežām. Konkrētāk, it īpaši attiecībā uz brīvības, drošības un tiesiskuma telpu ar savstarpējas uzticēšanās principu katrai no šīm valstīm ir noteikts pienākums uzskatīt, izņemot ārkārtas apstākļus, ka visas pārējās dalībvalstis ievēro Savienības tiesības, it īpaši šajās tiesībās atzītās pamattiesības (spriedums, 2016. gada 5. aprīlis, *Aranyosi* un *Căldăraru*, C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 78. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 28 Savstarpējās atzīšanas princips, kas ir tiesu iestāžu sadarbības “stūrakmens”, atbilstoši Pamatlēmuma 1. panta 2. punktam nozīmē, ka dalībvalstīm principā ir jāizpilda Eiropas apcietināšanas orderis. Izpildes tiesu iestāde var atteikties izpildīt šādu orderi vienīgi Pamatlēmuma 3. pantā izsmēloši uzskaitītajos obligātās neizpildes gadījumos vai Pamatlēmuma 4. un 4.a pantā paredzētajos fakultatīvās neizpildes gadījumos. Turklāt Eiropas apcietināšanas ordera izpilde var tikt pakļauta vienīgi kādam no Pamatlēmuma 5. pantā izsmēloši paredzētajiem nosacījumiem (spriedums, 2016. gada 5. aprīlis, *Aranyosi* un *Căldăraru*, C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 79. un 80. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 29 Tomēr tikai Eiropas apcietināšanas orderi Pamatlēmuma 1. panta 1. panta nozīmē ir jāizpilda atbilstoši tā noteikumiem. No Pamatlēmuma 1. panta 1. punkta izriet, ka Eiropas apcietināšanas orderis ir “tiesas nolēmums”, un tam ir nepieciešams, lai to būtu izsniegusi “tiesu iestāde” tā 6. panta 1. punkta nozīmē.
- 30 Atbilstoši šai pēdējai tiesību normai izsniegšanas tiesu iestāde ir izsniegšanas dalībvalsts tiesu iestāde, kas ir kompetenta izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi, pamatojoties uz šīs valsts tiesību aktiem.
- 31 Lai gan atbilstoši dalībvalstu procesuālās autonomijas principam Pamatlēmuma 6. panta 1. punktā ir atsauce uz šo dalībvalstu tiesību aktiem, jākonstatē, ka atsauce attiecas tikai uz tādās tiesu iestādes izraudzīšanos, kura ir kompetenta izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi. Tādējādi šī atsauce neattiecas uz jēdziena “tiesu iestāde” definīciju.
- 32 Šādos apstākļos jēdziena “tiesu iestāde” nozīme un tvērums Pamatlēmuma 6. panta 1. punkta nozīmē nevar tikt atstāti katras dalībvalsts vērtējumam (pēc analogijas skat. spriedumus, 2008. gada 17. jūlijs, *Kozłowski*, C-66/08, EU:C:2008:437, 43. punkts, un 2010. gada 16. novembris, *Mantello*, C-261/09, EU:C:2010:683, 38. punkts).
- 33 No tā izriet, ka Pamatlēmuma 6. panta 1. punktā ietvertais jēdziens “tiesu iestāde” prasa autonomu un vienveidīgu interpretāciju visā Savienībā, un saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru tā jāveic, ņemot vērā vienlaicīgi šīs tiesību normas tekstu, tās kontekstu un arī šī Pamatlēmuma mērķus (pēc analogijas skat. spriedumu, 2016. gada 28. jūlijs, *JZ*, C-294/16 PPU, EU:C:2016:610, 37. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 34 Tādējādi attiecībā uz Pamatlēmuma 6. panta 1. punkta formulējumu ir jānorāda, ka šajā tiesību normā ietvertais jēdziens “tiesu iestāde” nav ierobežots ar to, ka ar to tiktu apzīmēti vienīgi dalībvalsts tiesneši vai tiesas, bet gan ļauj – plašākā nozīmē – nosegt iestādes, kas attiecīgajā tiesību sistēmā piedalās tiesas spriešanas sistēmā (šajā pašā dienā pasludinātais spriedums *Poltorak*, C-452/16 PPU, 33. punkts).
- 35 Tomēr jāatzīst, ka šajā tiesību normā minētais jēdziens “tiesu iestāde” nevar tikt interpretēts tādējādi, ka tas varētu ietvert arī tādu dalībvalsts izpildvaras iestādi kā ministrija.
- 36 Pirmkārt, jēdziens “tiesu” atbilstoši tā vispārpieņemtajai nozīmei neattiecas uz dalībvalstu ministrijām. Šis jēdziens attiecas uz tiesu varu, kura, kā savu secinājumu 34. punktā norādījis ģenerālvokāts, atbilstoši tiesiskas valsts darbību raksturojošajam varas dališanas principam ir jānošķir no izpildvaras. Tādējādi tiesu iestādes tradicionāli tiek izprastas kā iestādes, kuras piedalās tiesas spriešanā, atšķirībā no it īpaši ministrijām un citām valdības iestādēm, kuras ietilpst izpildvarā.
- 37 Otrkārt, Pamatlēmums ir balstīts uz principu, saskaņā ar kuru lēmumiem attiecībā uz Eiropas apcietināšanas orderi ir visas šāda veida lēmumiem piemītošās garantijas, tostarp garantijas, kuras izriet no Pamatlēmuma 1. panta 3. punktā minētajām pamattiesībām un tiesību pamatprincipiem. Tas nozīmē, ka ne tikai lēmums par Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, bet arī lēmums par šāda ordera izsniegšanu ir jāpieņem tiesu iestādei un tādējādi visai Pamatlēmumā paredzētajai nodošanas procedūrai starp dalībvalstīm jātiek veiktai tiesas uzraudzībā (šajā ziņā skat. spriedumu, 2013. gada 30. maijs, *F.*, C-168/13, EU:C:2013:358, 39., 45. un 46. punkts).
- 38 Šajā kontekstā ar Pamatlēmuma 7. pantu dalībvalstīm ir atļauts, ievērojot šajā tiesību normā paredzētos nosacījumus un tad, ja tas ir nepieciešams to tiesu sistēmas organizācijas dēļ, izmantot iestādi, kas nav tiesu iestāde, proti, centrālo iestādi attiecībā uz Eiropas apcietināšanas orderu pārsūtīšanu un saņemšanu.
- 39 Taču, lai gan dalībvalsts ministrija var ietilpt “centrālas iestādes” jēdzienā šī 7. panta izpratnē, no šī panta, to lasot Pamatlēmuma preambulas 9. apsvēruma gaismā, tomēr izriet, ka šādas centrālās iestādes iesaistīšanās ir ierobežota ar praktisku un administratīvu atbalstu kompetentajām tiesu iestādēm. Tādējādi Pamatlēmuma 7. pantā sniegtā iespēja nevar būt tik plaša, ka tā ļautu dalībvalstīm ar šo centrālo iestādi aizstāt kompetentās tiesu iestādes attiecībā uz lēmumu izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi.
- 40 Treškārt, izpildvaras iestādes izraudzīšana par “izsniegšanas tiesu iestādi” Pamatlēmuma 6. panta 1. punkta izpratnē būtu pretrunā šī sprieduma 25.–28. punktā atgādinātajiem šī Pamatlēmuma mērķiem.
- 41 Ar Pamatlēmumu paredzēts izveidot vienkāršotu nodošanas sistēmu tieši starp tiesu iestādēm, aizstājot klasisko suverēnu valstu sadarbības sistēmu, kas ietver politiskas varas iesaistīšanos un vērtējumu, lai nodrošinātu tiesu nolēmumu krimināllietās brīvu apriti kopīgā brīvības, drošības tiesiskuma telpā.
- 42 Taču tādas izpildvaras iestādes kā Lietuvas Tieslietu ministrija izraudzīšanās par iestādi, kas ir kompetenta izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi, nozīmētu izpildvarai piešķirt lēmumu pieņemšanas pilnvaras meklēto personu nodošanas procedūrā, un to ar Pamatlēmumu ir tieši paredzēts atcelt.
- 43 Turklāt Pamatlēmuma 1. panta 2. punktā nostiprinātais savstarpējas atzīšanas princips, saskaņā ar kuru izpildes tiesu iestādei ir pienākums izpildīt izsniegšanas tiesu iestādes izsniegtu apcietināšanas orderi, ir balstīts uz premisu, atbilstoši kurai tiesu iestāde ir iesaistījies pirms Eiropas apcietināšanas ordera izpildes, lai īstenotu tiesas kontroli.

- 44 Iestādes, kura ir izpildvaras iestāde, kā Lietuvas Tieslietu ministrija veikta apcietināšanas ordera izsniegšana neļauj sniegt garantiju izpildes tiesu iestādei, ka pār šī Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanu ir bijusi šāda tiesas kontrole, un tādējādi tā nav pietiekama, lai pamatotu šī sprieduma 26. punktā minēto augsto dalībvalstu savstarpējo uzticību, kura ir Pamatlēmuma pats pamats.
- 45 Tādējādi jēdziens “tiesu iestāde” Pamatlēmuma 6. panta 1. punkta izpratnē ir jāinterpretē tādējādi, ka tāda dalībvalsts ministrija kā Lietuvas Tieslietu ministrija nevar ietilpt šajā jēdzienā, un tādējādi tās izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, lai izpildītu spriedumu, ar kuru ir piespriests brīvības atņemšanas sods, nevar tikt uzskatīts par “tiesas nolēmumu” Pamatlēmuma 1. panta 1. punkta izpratnē.
- 46 Visbeidzot šo interpretāciju neliek apšaubīt tas, kā savā atbildē uz Tiesas uzdotajiem rakstveida jautājumiem ir norādījusi Lietuvas valdība, ka Tieslietu ministrija iesaistās, pirmkārt, tikai stingri noteiktos ietvaros saistībā ar tāda sprieduma izpildi, kuru tiesvedības noslēgumā ir pasludinājusi tiesa un kurš ir ieguvis *res judicata* spēku, un, otrkārt, pēc tiesas lūguma.
- 47 No informācijas, kuru Lietuvas valdība ir sniegusi, atbildot uz Tiesas uzdotajiem rakstveida jautājumiem, izriet, ka galu galā lēmumu par Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanu pieņem Tieslietu ministrs, nevis tiesa, kas ir piespriedusi brīvības atņemšanas sodu, uz kuru ir balstīts šis Eiropas apcietināšanas orderis. Šis ministrs pārbauda šai izsniegšanai nepieciešamo nosacījumu ievērošanu, un viņam ir arī novērtējuma brīvība attiecībā uz tā samērīgumu.
- 48 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo, otro un trešo jautājumu ir jāatbild, ka Pamatlēmuma 6. panta 1. punktā paredzētais jēdziens “tiesu iestāde” ir autonomas Savienības tiesību jēdziens un ka šis 6. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj to, ka tāda izpildvaras iestāde kā Lietuvas Tieslietu ministrija tiek izraudzīta par “izsniegšanas tiesu iestādi” šīs tiesību normas izpratnē, un tādējādi Eiropas apcietināšanas orderis, ko tā ir izsniegusi, lai izpildītu spriedumu, ar kuru piespriests brīvības atņemšanas sods, nevar tikt uzskatīts par “tiesas nolēmumu” Pamatlēmuma 1. panta 1. punkta izpratnē.

Par ceturto jautājumu

- 49 Ņemot vērā uz pirmo, otro un trešo jautājumu sniegto atbildi, uz ceturto jautājumu atbilde nav jāsniedz.

Par šī sprieduma iedarbības ierobežošanu laikā

- 50 Lietuvas valdība, kā arī tiesas sēdē Nīderlandes valdība un Eiropas Komisija Tiesai lūdza ierobežot šī sprieduma iedarbību laikā gadījumā, ja Tiesa nospriestu, ka tāda izpildvaras iestāde kā Lietuvas Tieslietu ministrija neietilpst “tiesu iestādes” jēdzienā Pamatlēmuma 6. panta 1. punkta izpratnē. Tās būtībā minēja iespējamās sekas, kādas šim spriedumam būtu attiecībā uz lietām, kurās Eiropas apcietināšanas orderi ir izsniegusi iestāde, kas nav “tiesu iestāde” šīs tiesību normas izpratnē.
- 51 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Tiesas sniegtā Savienības tiesību normas interpretācija, īstenojot ar LESD 267. pantu tai uzticēto kompetenci, izskaidro un precizē šīs normas nozīmi un apjomu, kā tā ir jāsaprot vai kā tā būtu bijusi jāsaprot un jāpiemēro no tās spēkā stāšanās brīža. No tā izriet, ka šādi interpretētu normu tiesa var piemērot un tiesai tā ir jāpiemēro tiesiskām attiecībām, kas ir radušās un ir nodibinātas pirms sprieduma par lūgumu sniegt interpretāciju taisīšanas, ja turklāt ir izpildīti nosacījumi, kuri ļauj kompetentajās tiesās uzsākt tiesvedību attiecībā uz minētās tiesību normas piemērošanu (spriedums, 2014. gada 17. septembris, *Liivimaa Lihaveis*, C-562/12, EU:C:2014:2229, 80. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 52 Tiesa tikai ista izņēmuma kārtā, piemērojot Savienības tiesību sistēmai raksturīgo vispārējo tiesiskās noteiktības principu, var ierobežot iespēju visām ieinteresētajām personām atsaukties uz normu, kuru tā ir interpretējusi, lai apstrīdētu labticīgi nodibinātas tiesiskās attiecības. Lai varētu pieņemt lēmumu par šādu ierobežojumu, ir jāievēro divi pamatnosacījumi, proti, ieinteresēto personu labas ticības esamība un būtisku sarežģījumu rašanās risks (spriedumi, 2014. gada 27. februāris, *Transportes Jordi Besora*, C-82/12, EU:C:2014:108, 41. punkts, kā arī 2016. gada 22. septembris, *Microsoft Mobile Sales International* u.c., C-110/15, EU:C:2016:717, 60. punkts).
- 53 Šajā gadījumā no šī sprieduma 12. punktā minētā Padomes 2007. gada 14. decembra novērtējuma ziņojuma izriet, ka Padome pagātnē ir kritizējusi, ka Lietuvas Tieslietu ministrija izsniedz Eiropas apcietināšanas orderus, to uzskatīdama par nesaderīgu ar prasību par “tiesu iestādes” izraudzīšanos. Šādos apstākļos nevar uzskatīt, ka būtu tikusi sekmēta Savienības tiesībām neatbilstoša Lietuvas Republikas rīcība objektīvas un būtiskas nenoteiktības attiecībā uz Savienības tiesību normu piemērojamību dēļ.
- 54 Šādos apstākļos šī sprieduma iedarbība laikā nav jāierobežo.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 55 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

Padomes 2002. gada 13. jūnija Pamatlēmuma 2002/584/TI par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm, kas grozīts ar Padomes 2009. gada 26. februāra Pamatlēmumu 2009/299/TI, 6. panta 1. punktā paredzētais jēdziens “tiesu iestāde” ir autonomas Savienības tiesību jēdziens, un šis 6. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj to, ka tāda izpildvaras iestāde kā Lietuvas Tieslietu ministrija tiek izraudzīta par “izsniegšanas tiesu iestādi” šīs tiesību normas izpratnē, un tādējādi Eiropas apcietināšanas orderis, ko tā ir izsniegusi, lai izpildītu spriedumu, ar kuru piespriests brīvības atņemšanas sods, nevar tikt uzskatīts par “tiesas nolēmumu” Pamatlēmuma 2002/584, kas grozīts ar Pamatlēmumu 2009/299, 1. panta 1. punkta izpratnē.

[Paraksti]